

UKRAINIAN JOURNAL ЕКОНОМІСТ

2021

#11

ПОДІЇ, ОСОБИСТОСТІ та ІДЕЇ, ДОСЛІДЖЕННЯ та ПРОГНОЗИ
EVENTS, PERSONS & IDEAS, RESEARCHES & FORECASTS

2021

ЖУРНАЛ ОНОВЛЮЄ КОМАНДУ
ІДЕ ПОШУК НОВОГО ФОРМАТУ

**НА ЕКОНОМІКУ
ВПЛИВАЄ ВСЕ**

**EVERYTHING AFFECTS
ECONOMICS**

ТОБТО, ГОВОРИМО ПРО ШЛЯХИ ДО СТАНОВЛЕННЯ
МОДЕРНОЇ НАЦІЇ? МОДЕРНОЇ КРАЇНИ?

А що воно таке - модерна країна?

ЦЕ ТАКЕ СУСПІЛЬСТВО, ДЕ БІЛЬШІСТЬ РОЗУМІЄ
ТРЕНДИ ЕВОЛЮЦІЇ ПРИРОДИ ТА ЛЮДСТВА
І МОДЕРНА В СВОЇЙ ПОВЕДІНЦІ?

А що таке модерна поведінка у відсталій країні?

У наступних номерах журналу – економічні, політичні,
кліматичні, соціальні та інші актуальні тенденції

2021-го листопада

За словами Генріха Гейне, як «про сидячого на троні Юпітера Фідія в Олімпії казали, що якби він колись раптом встав, він праламив би головою дах храму. Таким самим було становище Гете у Веймарі: якби він колись раптом повстав зі свого нерухомого спокою і випростався, то він пробив би державний дах або, що ще ймовірніше, розбив би собі ним голову».

Мабуть не вистачає у сучасному світі таких як Й.Гете велетнів науки і культури, які силою свого розуму і таланту переконали б людство більш серйозно поставитися до проблеми знищення довкілля і умов існування цивілізації. Інакше ж – сама Природа, як античний бог, обвалить на наші голови дах того величного Храму, в якому ми маємо можливість проводити свої мізерні метушливі людські життя. Перші тріщини в конструкції у вигляді кліматичних змін вже проявилися...

На економіку впливає все!

*З повагою до наших передплатників і читачів
головний редактор, к.е.н.,
заслужений економіст України
академік Академії економічних наук
України Олексій Мірошниченко*

Природа не визнає жартів, вона завжди правдива, завжди серйозна, завжди строга; вона завжди права; помилки ж і омани походять від людей...

Йоганн ГЕТЕ

ЗМІСТ

У Світі	2
26-а Конференція учасників Рамкової конвенції ООН щодо зміни клімату (COP26) у Глазго	4
В Україні	7
В.РЯБОШЛИК Блогосфера про «банківські тези» секретаря РНБО Олексія Данілова	8
Економічна думка	
Ми всі – добросердї вчені, стали на помилковий шлях надії на соціалістичні ідеї... (інтерв'ю з Нобелівським лауреатом Полом Самуельсоном)	13
Про економіку відверто...	18
Країна, регіон, громада	
Вивчаємо досвід децентралізації та роботу місцевих громад Польщі (день – 6)	19
Наукова дискусія	
Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «ОБЛІК, АНАЛІЗ І АУДИТ: ТРЕНДИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ» (НУК, 12 листопада 2021 р.)	25

Йоганн Вольфганг фон Гете (28.08.1749, Франкфурт-на-Майні, Священна Римська імперія – 22.03.1832, Веймар, Велике герцогство Саксен-Веймар-Ейзенахське) – німецький поет, драматург, прозаїк, науковець, державний діяч, театральний режисер і критик, вважасться засновником порівняльної морфології рослин у галузі ботаніки та найбільшим німецьким літературним діячем сучасності – засновником сучасної німецької літератури (ред.)

- виділення на підприємстві для планування й обліку центрів витрат, центрів доходів та сфер відповідальності, за які несуть відповідальність менеджери нижчого рівня управління;

- створення нормативної бази з витрачання окремих видів ресурсів у розрізі бізнес-процесів, видів робіт, технологічних операцій, видів продукції тощо;

- визначення критичних бізнес-процесів у відповідності до технологічних регламентів виробництва продукції та методи контролю і відповідальних за збір даних в реальному часі;

- складання карти потреб відповідальних осіб та персоналу управлінців в актуальній інформації у розрізі видів контролюваних ресурсів, форм звітності, термінів отримання даних тощо;

- складання списку відповідальних осіб за збір фактів та їх реєстрацію на носіях даних;

- розробка порядку збору фактів щодо використання ресурсів у виробничому процесі та алгоритмів їх обробки за допомогою інформаційних технологій;

- розробка програмного забезпечення для обробки даних й отримання вихідної інформації на індивідуальні запити користувачів;

- фіксування управлінських рішень на основі аналізу інформації про відхилення від норм та технологічних регламентів.

Таким чином, окреслюється каркас управлінського обліку, який в подальшому деталізується після проведення ряду експериментів з планування, обліку й аналізу витрат і доходів у відповідності до попередньо обраних моделей, внесення необхідних коректив та доведення проекту до стадії зрілості.

Структура обліку характеризує зовнішні параметри збору й обробки фактів господарської діяльності, а його внутрішній зміст визначається менеджерами.

Організація та методологія управлінського обліку вимагає тісних комунікацій між обліковим персоналом та менеджментом підприємства, оскільки без таких контактів між ними впровадження цього прогресивного виду обліку, в принципі, неможливе.

Можна також додати, що при впровадженні такого обліку посилюється контроль за бізнес-процесами та усувається можливість зловживань і корупції на державних підприємствах й досягається підвищення рівня управління собівартістю й прибутком і значний економічний і соціальний ефект.

УДК 336.2+336.14

ПРОГНОЗУВАННЯ ПОДАТКОВИХ НАДХОДЖЕНЬ У ПЕРІОД КРИЗИ

Олег Скорба

Основним джерелом фінансових ресурсів держави є податкові надходження, достатність яких визначає здатність держави виконувати її безпекові функції, регулювати економічний розвиток, задовольняти соціальні потреби населення. Організація фінансування видатків держави передбачає, перш за все, існування достатньої й адекватної інформації щодо обсягу фінансових ресурсів у майбутніх бюджетних періодах. Тому прогнозування податкових надходжень є обов'язковим етапом бюджетного процесу у всіх країнах світу.

В Україні також здійснюється планування та прогнозування бюджетних доходів в цілому, податкових надходжень (в цілому

Oleh Skorba, PhD (Economics), assistant professor, Sumy State University, Ukraine

Audit in Ukraine: problems and prospects of development in modern conditions

The study is devoted to the study of the dynamics of tax revenues during the crisis to the budget of Ukraine. It is extremely important for the budget process to obtain accurate forecasts of potential tax revenues, especially during periods of destruction and crisis. The study was conducted using R/S analysis, as a result it was determined that the dynamics of tax revenues to the Consolidated Budget of Ukraine for the study period is antipersistent, fractal-like and not amenable to forecasting methods based on parametric dependencies, simple and complex trends.

Keywords: tax revenues, types of taxes, forecast, entropy, crisis.

й зокрема за кожним видом податків). Але обсяг прогнозованих податкових надходжень ніколи не співпадає з фактичними даними. Це викликає необхідність постійної корекції бюджету держави у період його виконання. Звісно такі корекції зменшують ефективність бюджетного процесу та часто змушують до залучення додаткових зовнішніх запозичень. Особливо часто невідповідність прогнозованого та фактичного обсягу податкових надходжень виникає у кризові періоди, оскільки інтенсивність та глибина кризових процесів часто є вищими, ніж у будь-яких отриманих прогнозах. Тому отримання найбільш адекватних прогнозів щодо обсягу податкових надходжень є завжди актуальним особливо в період кризи.

У зарубіжній практиці на державному рівні використовується більш широкий спектр методик прогнозування податкових надходжень [3]. Найпоширенішими із них є: екстраполяція, розрахунок умовної еластичності, регресійні моделі, структурні моделі, мікросимуляційні моделі та їх поєднання. Найбільшу точність дає поєднання різних підходів та формування композитних моделей.

Основні методи прогнозування обсягу податкових надходжень та впливу справляння податків на економічний розвиток не дають стійких повторюваних результатів, незалежних від способів вимірювання, об'єкту дослідження та суб'єктивної інтерпретації дослідників.

Деструктивні процеси у кризовий період обумовлюють порушення звичних закономірностей перебігу макроекономічних процесів. Це стосується й формування податкових надходжень, обсяг яких у період рецесії не прогнозується достовірно.

За результатами R|S-аналізу було визначено, що динаміка обсягу податкових надходжень до бюджету є антиперсистентною, що виключає можливість отримання достовірних прогнозів щодо їх обсягу на основі параметричних залежностей, простих чи комплексних трендових моделей. Показник Херста для різних видів податків, визначений за щомісячними даними за період 2011-2021 рр., підтвердив фракталоподіб-

ність динаміки обсягу надходжень для більшості з них та хаотичність динаміки для місцевих податків та єдиного податку. Це зробило доцільним оцінку ентропії та виробництва ентропії обсягу надходжень, яке констатувало від'ємне виробництво ентропії та прискорену дисипацію податкових надходжень у період кризи. Крім того, за рівнем фракталоподібності та закономірностями виробництва ентропії сформовано типологію податків з дев'яти потенційних типів, з яких в Україні проявились п'ять.

Підводячи підсумок, динаміка обсягу податкових надходжень у період кризи є антиперсистентною, фракталоподібною та характеризується від'ємним виробництвом ентропії. Використання податкових інструментів для подолання кризових процесів повинно супроводжуватись зростанням ентропії та реалізовуватись обмежено у сфері виробництва та обігу.

Список використаних джерел:

1. Методика прогнозування надходжень від податку на додану вартість: затверджена Наказом міністерства фінансів України № 545 від 31. 08. 2004 р., Наказом Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України № 315 від 31. 08. 2004 р., Наказом Державної податкової адміністрації України № 502 від 31. 08. 2004 р., Наказом Державної митної служби України № 637 від 31. 08. 2004 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1202-04#Text>.

2. Козоріз Л. Аналіз методик прогнозування основних бюджетоутворюючих податків. Київ: Офіс з фінансового та економічного аналізу у Верховній Раді України. 2018. 20 с. URL: <https://feao.org.ua/wp-content/uploads/2018/10/2018-10-23-analysis-of-the-forecasting-methodology-of-main-budget-forming-taxes.pdf>.

3. Вдовиченко А.М., Зубрицький А.І., Орос Г.В. Сучасний світовий досвід розробки і впровадження методик прогнозування доходів державного бюджету. Ірпінь: НДІ фінансового права, 2014. 58 с. URL: <http://ndi-fp.nusta.com.ua/files>.

ЩОМІСЯЧНЕ НАУКОВО- ПРАКТИЧНЕ ВИДАННЯ

Виходив з 1904 по 1914 рр.

Відновлено з 1997 року

(св-во КВ №2308 від 05.12.1996 р.)

ISSN 1810-3944

Ел. пошта: ukreconomist@ukr.net

Тимчасова редакція

Головний редактор О. Мірошніченко

Засновник та видавець Ю. Коваленко
(св-во КВ №24973-14913Р від 09.09.2021 р.)
04060, м. Київ-60, вул. Орлівська, 15, к. 112

Видання здійснено за сприяння
ГО «Інститут перспективних досліджень»
(св-во про внесення суб'єкта видавничої
справи до Державного реєстру видавців та
розповсюджувачів видавничої продукції
ДК №4656 від 18.11.2013 р.)

Підп. до друку: 31.10.2021 р.

Замовл. № 2021/10

Тираж 300 прим.

При підготовці номера використовувалася
інформація та матеріали з загально-
доступних джерел, у т.ч.:

<https://www.president.gov.ua/>

<https://zakon.rada.gov.ua/>

<https://www.kmu.gov.ua/>

<https://www.rmbo.gov.ua/>

<https://www.me.gov.ua/>

https://minagro.gov.ua

<https://www.mil.gov.ua/>

<https://minjust.gov.ua/>

<http://nrcu.gov.ua/>

<https://news.un.org>

<https://uk.wikipedia.org>

<https://ru.wikipedia.org>

<https://www.eurointegration.com.ua>

<https://tsn.ua>

<https://baltnews.lt>

<https://www.golosameriki.com>

<https://www.dw.com>

<https://www.foxnews.com>

<https://www.bel.fi>

ДО УВАГИ АВТОРІВ

Редакція журналу «Економіст» запрошує до авторської участі наукових співробітників, викладачів, аспірантів і докторантів, працівників підприємств, установ, господарських органів, представників ділових кіл. При розгляді пріоритет надається науковим публікаціям фундаментального та прикладного характеру, дискусійним матеріалам, а також опису успішних проектів розвитку підприємств і організацій вітчизняного бізнесу та територіальних громад.

Редакція не має можливості листуватися з приводу надісланих рукописів та повертати не замовлені матеріали, авторський гонорар не виплачується. Публікація наукових матеріалів здійснюється за умов мінімального авторського співфінансування завдяки благодійній та спонсорській допомозі.

До друку приймаються публікації в електронному вигляді: формат А4 (210x297 мм); шрифт Times New Roman (14 pt); міжрядковий інтервал – 1,5; верхнє, нижнє, ліве поля – 20 мм, праве – 10 мм.

Українською й англійською мовами подаються:

- назва статті,
- ім'я та прізвище автора (авторів), науковий ступінь, вчене звання, місце роботи, посада та ін. дані;
- анотація (3-6 речень).

Публікація має містити такі елементи (окремо не виділяються): чітка постановка проблеми; стислі, але зрозуміло викладені результати інших дослідників; мета дослідження; логічно сформульовані виклад дослідження, основні думки та пропозиції; висновки про досягнуті результати та перспективи подальших досліджень; список використаних джерел.

Список використаних джерел формується у порядку появи посилань у тексті. Бібліографічний опис списку використаних джерел оформлюється згідно Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання.